

OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 13:00 uur d.d. 1 juni – 13:00 uur d.d. 2 juni 2020

(EZK,LNV) | Met input van VWS, RIVM, J&V, BZ, FIN, BZK, IenW, OCW, SZW, EZK, LNV en Defensie

10.2e

NB: de ringen staan onderaan**Samenvatting**

- De demonstratie in Amsterdam en de versoepeling van de maatregelen, met name in de horeca, staan dit weekend en dinsdagochtend centraal, maar beheersen niet alle voorpagina's. NRC, Trouw en de Volkskrant openen vanochtend met de situatie in de VS na de dood van George Floyd.
- De heropening van de horeca verliep druk, maar gemoedelijk. Nederland 'is 'geslaagd voor de test'. Veiligheidsregio's zijn tevreden over het verloop van de dag. Koninklijke Horeca Nederland ziet in het hele land positieve berichten, maar waarschuwt dat de horeca nog steeds verlies lijdt. In Leeuwarden en Arnhem werden maandagavond op last van de burgemeester cafés gesloten. Ook musea blijken tevreden terug op een geslaagde eerste dag. In de natuur was het maandag op sommige plaatsen wel te druk.
- De demonstratie in Amsterdam was de 'enige smet op de dag van de versoepeling'. Medici, virologen, ondernemers en politici reageren verbijsterd op de massale schending van de maatregelen. Hoe is dit uit te leggen? Er wordt een vergelijking getrokken tussen de betogers en 'zij die zich netjes aan de regels hebben gehouden' (zoals de horecaondernemers). Er worden zorgen geuit over de gezondheidsrisico's van de demonstratie.
- In Den Haag is vanavond opnieuw een demonstratie gepland. Waarnemend burgemeester Remkes overlegt nu over de voorwaarden van dat protest. De Rotterdamse burgemeester Aboutaleb laat weten dat bij de geplande betoging morgen op het Schouwburgplein maximaal tachtig mensen kunnen meedoen.
- Vanochtend heeft de NS de normale dienstregeling weer grotendeels hervat. Grote drukte bleef uit. Vrijwel alle reizigers dragen in de trein het verplichte mondkapje.
- Nederlanders maken direct gretig gebruik van het nieuwe testnummer, het nummer werd op de eerste dag 323.000 keer gebeld. Via social media wordt geklaagd over lange wachttijden en telefoongesprekken waar men 'uit wordt gegooid'. De piek ligt rond 8 uur 's ochtends en gedurende de middag leken zich steeds minder problemen voor te doen.
- Kranten besteden vandaag verder aandacht aan de heropening van de middelbare scholen en de 'geslaagde opening' van culturele sector gisteren. Ook aandacht voor het gebruik van geanonimiseerde gegevens van telecomzendmasten. D66 en ChristenUnie zijn kritisch over de noodwet. Op social media maken mensen zich zorgen over hun privacy.
- Uit onderzoek van EenVandaag blijkt dat de regels van de versoepeling nog voor niet iedereen duidelijk zijn. Ongeveer de helft de respondenten geeft aan de regels onduidelijk te vinden.
- Uitzenders in de zorg zoeken tienduizenden nieuwe zorgmedewerkers die nodig zijn. GGD's verwachten een grote toestroom van mensen die zich vanaf deze week bij klachten kunnen laten testen op corona.

Karakterisering berichtgeving

- De opening van de horeca beheerste de afgelopen dagen de media. 'Dit mag er allemaal weer' leggen veel media maandag uit. Versoepelingen waren te volgen via livestreams. Dinsdagochtend is de demonstratie op de Dam en dan met name de kritiek op burgemeester Femke Halsema, dominant in het nieuws.
- AD opent met: 'Het mag weer!' en 'Nederland slaagt voor versoepelingstest' (Alleen demonstratie op Dam wekt ergernis). Trouw spreekt over de 'eerste stap naar het oude normaal'. Telegraaf zet de demonstratie in Amsterdam centraal en kopt: WOEDE OM MASSA.
- Media omschrijven 1 juni als een feestdag. 'Nederland kwam weer tot leven' en 'de bloemetjes werden buiten gezet' schrijft de Volkskrant. AD schrijft dat de terrassen dit jaar het 'symbool van vrijheid' zijn.

- Er wordt overwegend met onbegrip gereageerd dat zoveel mensen (ca. 5000) mochten samenkomen, waarbij de 1,5 meter afstand niet in acht werd genomen. Vanuit alle kanten komt veel kritiek. De discussie gaat vooral over de vraag hoe de grondrechten zich precies verhouden tegenover de noodverordeningen.
- Veel aandacht voor de opening van de culturele sector gisteren. In reportages blikken musea tevreden terug op een geslaagde eerste dag.
- Media schrijven over de hervatting van de dienstregeling dinsdag, een 'superspannende dag' voor ProRail en NS. Er zijn reportages van het gebruik van mondkapjes in het OV in woord en beeld. Met daarbij opvallend weinig aandacht voor het belang van de kapjes en de mate van veiligheid die ze wel/niet bieden.
- Verder in de kranten aandacht (maar niet prominent) voor de gedeeltelijke heropening van het voorgezet onderwijs; voor de noodwet voor het gebruik van data van zendmasten; de uitbraak van het coronavirus bij nog eens drie nertsenfokkerijen en het sluiten van twee moskeeën in Den Haag in verband met besmettingen.
- Vrij weinig aandacht voor de economische/financiële gevolgen van de coronacrisis. De meeste aandacht gaat uit naar het voorstel voor het Europees herstellfonds van de Europese Commissie.

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)

Slachtofferaantallen

- GGD Haaglanden meldt dat in twee Haagse moskeeën tot dusver 25 bezoekers of hun contacten positief zijn getest. Er hebben zich 24 besmettingen voorgedaan bij bezoekers van de Al-Madinah-moskee van de Faizul-Islam aan de Loosduinseweg of bij hun relaties. Ook bij de Islamitische en Culturele Vereniging Roekoen Islam in Den Haag is een besmettingsgeval geconstateerd.

Schade

- De coronacrisis doet de autoverkoop geen goed. Volgens brancheorganisaties BOVAG, RAI Vereniging en RDC is het aantal nieuwe personenauto's dat in mei op kenteken werd gezet met bijna 60 procent gedaald, vergeleken met mei 2019. In april was er al een daling van meer dan 50 procent.
- Slechts 2 procent van de huurders in de particuliere sector kampt met betalingsproblemen als gevolg van de coronacrisis. Dat komt naar voren uit een enquête onder verhuurders door vereniging Vastgoed Belang. Dat heeft er ook mee te maken dat getroffen en nog terugvallen op steunmaatregelen van de overheid.
- Bij vrachtwagenbouwer Scania, die in Nederland fabrieken heeft in Zwolle en Meppel, worden wereldwijd waarschijnlijk 5.000 banen geschrapt. Nog niet duidelijk is wat dit betekent voor personeel in Nederland.
- De bedrijvigheid in de Nederlandse industrie is als gevolg van de coronacrisis in mei sterker gekrompen, meldt de Nederlandse Vereniging van Inkoopmanagers (Nevi).
- Het aantal faillissementen is de afgelopen twee weken met bijna de helft gestegen in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar. Dat blijkt uit faillissementsdata van databedrijf Company.Info (BNR)
- Het CPB heeft stresstesten gedaan op de financiële buffers van het Nederlandse mkb. Daaruit blijkt dat 25% van hen ondanks de steun van de overheid straks extra geld nodig heeft, als de omzetschok langer duurt dan zes maanden.

Scenario's

- De coronacrisis kan tot een sterke stijging van het aantal bijstandsgerechtigden leiden. Volgens een doorrekening van Berenschot gaat het in het zwartste scenario in 2022 om bijna 600.000 mensen, een toename van 185.000 mensen.
- De coronacrisis kan volgens het CPB uitlopen op een nieuwe eurocrisis. Ondanks de overheidssteun raken bedrijven en huishoudens in financiële problemen. Zij kunnen financiële instellingen meetrokken als de recessie lang aanhoudt en steeds meer schulden niet of moeilijk terugbetaald kunnen worden, stelt het CPB in een analyse van de kwetsbaarheden van het financiële systeem.
- Het mkb in de metaalsector verwacht tot en met september ruim een vijfde minder omzet als gevolg van de coronacrisis. Dat meldt de brancheorganisatie Metaalunie op basis van een enquête onder haar leden.

- Het leven wordt duurder na corona, verwacht 89% van ruim 32.000 deelnemers aan onderzoek van Radar. 69% verwacht dat het leven blijvend duurder wordt. Alleen een prijsstijging voor de kapper, horeca, concerten en theatervoorstellingen en vliegreizen vindt een meerderheid logisch.

Informatiebehoefte

- Uit onderzoek van EenVandaag blijkt dat de regels van de versoepeling nog voor niet iedereen duidelijk zijn. Ongeveer de helft de respondenten geeft aan de regels onduidelijk te vinden.
- Burgemeesters in (met name Zeeuwse) grensregio's vragen zich af waarom er vanuit Belgische kant niet meer is gecommuniceerd over het openstellen van de Belgisch-Nederlandse grens voor familiebezoek en boodschappen.
- Organisatoren van concerten, sportwedstrijden en andere massa-evenementen hebben samen de 'Alliantie van de Evenementenbouwers' gesmeed. "We willen heel graag met één mond met de overheid kunnen spreken over wat er straks wél kan", aldus Jolanda Jansen, directeur van Rotterdam Ahoy.

Toerisme

- In antwoord op vragen van Nederlanders of zij na hun reis naar het buitenland in thuisquarantaine moeten citeert RTL Nieuws uit een persconferentie van premier Rutte, waarin hij zegt dat mensen die klachten hebben in de stacaravan of hotelkamer moeten blijven, en haalt RTL de reisadviezen waarin vakantie-reizen worden afgeraden omdat ze onder de niet-noodzakelijke reizen vallen.
- Via de webcarekanalen van BZ vragen Nederlanders of het mogelijk is naar verschillende Europese bestemmingen te reizen.

Mondkapjes

- Volgens Trouw zaait de wens van minister Van Rijn, dat mondkapjes voor medisch gebruik niet worden verkocht, voor verwarring. "Met de introductie van de term niet-medisch mondkapje heeft het kabinet chaos gecreëerd," stelt Caspar ter Horst, directeur van adviesbureau ProductIP, gespecialiseerd in regelgeving rondom producten. De overheid had alle verwarring volgens kunnen voorkomen. "Stel kaders op, geef het beestje een naam en ga handhaven." Nu wordt de markt overspoeld met troep, zegt Ter Horst.

Testnummer

- Het GGD-telefoonnummer om een coronatest te laten doen, is op de eerste dag 323.000 keer gebeld. De toestroom was zo groot, dat de systemen overbelast raakten en mensen niemand te spreken kregen. Een kwart belde om andere redenen dan voor een afspraak. De koepelorganisatie van de GGD doet een dringende oproep om alleen te bellen als iemand zelf coronaklachten heeft. Uiteindelijk hebben bijna 5500 mensen een afspraak gekregen voor een test. Ruim 1100 konden gisteren gelijk terecht bij een van de tachtig teststraten van de GGD.
- Op Twitter zijn veel reacties van mensen die boos zijn, maar volgens de GGD hoeven ze zich geen zorgen te maken en komen ze zeker aan de beurt. "Wij hebben heel veel ruimte beschikbaar om iedereen die belt, te testen," aldus GGD GHOR Nederland in een tweet.

Zorg

- Het Radboudumc is als een van de eerste ziekenhuizen een speciale nazorgpoli gestart, om ex-coronapatiënten verder te helpen met de lichamelijke, psychische en sociale klachten die het virus heeft veroorzaakt. Longarts Bram van den Borst: "Er zullen mensen komen waarbij we met meerdere disciplines van de geneeskunde moeten samenwerken. Volgens Van den Borst hoesten veel ex-patienten nog, zijn kortademig, hebben pijn op de borst, zijn vermoeid of hebben slikstoornissen. Het loopt storm, bevestigt fysiotherapeut Mariska Klaassen, die het nazorgtraject coördineert.
- Uitzenders in de zorg zoeken tienduizenden nieuwe zorgmedewerkers. Voor de coronazorg zijn extra verpleegkundigen in allerlei ingevallen bij ziekenhuizen en andere zorginstellingen. De piek is nu afgezwakt, maar de vraag blijft. De GGD's verwachten bijvoorbeeld een grote toestroom van mensen die zich vanaf deze week bij klachten kunnen laten testen op corona. "Alleen daar zijn al duizenden extra

verpleegkundigen nodig, met minimaal niveau mbo-4", constateert Enrike Rutten, directeur bij zorguitzendbureau HappyNurse.

Besmetting moskeeën

- De Federatie Islamitische Organisaties in Den Haag heeft alle aangesloten moskeeorganisaties en ook niet aangesloten moskeebestuurders opgeroepen de moskeeën tot nader order gesloten te houden voor alle activiteiten. "De veiligheid en gezondheid van de moskeebezoekers en de rest van de bevolking heeft prioriteit boven alle andere zaken", aldus de federatie. Verwezen wordt naar het standpunt van islamitische geleerden, die met klem adviseren de moskeeën "in deze tijd van een pandemie tot nader order te sluiten".

Economie en bedrijfsleven

- Hoewel de Europese markt hard is geraakt door de coronacrisis is er volgens NOS 'een lichtpuntje aan de horizon': de export komt langzaam weer op gang, blijkt uit een enquête van ondernemersvereniging Evofenedex en kredietverzekeraar Atradius onder Nederlandse exporteurs.
- Nederlanders zetten in de coronacrisis 'massaal' extra geld opzij. Dat blijkt uit cijfers van De Nederlandsche Bank (DNB). In april maakten Nederlanders in totaal netto 3,8 miljard euro over op onze spaarrekening. Zoveel spaargeld is uitzonderlijk: in de afgelopen tien jaar lag het gemiddelde voor april op zo'n 440 miljoen. Marieke Blom, hoofdeconoom bij ING, noemt twee oorzaken: mensen sparen omdat ze een deel van hun uitgaven momenteel niet kunnen doen, maar zetten ze ook geld opzij uit voorzichtigheid.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Versoepeling maatregelen maandag

- De veiligheidsregio's kijken terug op een 'gezellige' Tweede Pinksterdag. De heropening van de horeca is zonder excessen verlopen. "De 1,5 meterregels zijn gerespecteerd", zegt Hubert Bruls, voorzitter van het Veiligheidsberaad. Volgens Bruls is er alle reden om positief te zijn over de naleving van de coronamaatregelen, maar "we moeten alert blijven". De sfeer op de terrassen en in de cafés was rustig en gemoedelijk, aldus de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Breda, Venlo en Roermond.
- Boa's hebben op de eerste dag van de verruiming vooral geïnformeerd en gewaarschuwd. Het was op sommige plekken te druk om in te grijpen, zegt voorzitter Richard Gerrits van vakbond BOA ACP. Vooral Scheveningen wordt genoemd. Volgens Gerrits ging het "grosso modo wel goed". Ook Ruud Kuin, voorzitter van Nederlandse Boa Bond, kijkt terug op een goede dag.
- De Koninklijke Horeca Nederland (KHN) spreekt van een goed verlopen eerste dag.
- De strandpaviljoens worden goed bezocht, maar "de verwachte toestroom in massale aantallen is uitgebleven", zegt Bas de Jong van Strand Nederland.
- Drukker was het maandag in de parken en recreatiegebieden en aan het strand. Op enkele plaatsen werden gebieden afgesloten. Ook verschillende stranden in Oost-Nederland werden afgesloten vanwege drukte.
- De Zeeuwse kust is tijdens het pinksterweekend niet overspoeld door horden toeristen en dagjesmensen, ondanks dat België onverwacht de grens opende voor 'noodzakelijk winkelen' in Zeeuws-Vlaanderen.
- Treinreizigers bleken maandag goed op de hoogte van de verplichting dat ze in het openbaar vervoer een mondkapje moeten dragen. Dat concludeert de NS. Er waren een stuk minder reizigers. Alleen buitenlandse reizigers zijn niet altijd op de hoogte van de verplichting.
- Ook musea blikken tevreden terug op de heropening, blijkt uit een telefonische rondgang van Trouw.

Openbaar vervoer

- Openbaar Vervoer Nederland is tevreden over het verloop van maandag. Een aantal reizigers was het mondkapje vergeten. Deze reizigers zijn keurig uitgestapt om deze alsnog aan te schaffen. We hopen dat deze lijn zich voortzet", zegt Pedro Peters, voorzitter van OV-NL.
- Vanochtend heeft de NS de normale dienstregeling weer grotendeels hervat. Conducteurs en machinisten vreesden vooraf dat het veel te druk zou worden, maar volgens het spoorbedrijf was het rustig in de treinen.

- Reizigersvereniging Rover opent een meldpunt voor klachten over de coronamaatregelen in het openbaar vervoer.
- Wethouder Bokhove, directeur van de veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond Littooi en RET-directeur Unck deelden maandag gratis mondkapjes uit op Rotterdam Centraal.

Demonstraties

- Zaterdag hield de politie in Den Haag 37 demonstranten aan bij betogingen tegen de coronamaatregelen. De betogers weigerden uit elkaar te gaan. De betogers demonstrenen niet alleen tegen de lockdownmaatregelen, maar ook tegen 5G en tegen het kabinet als geheel.
- Het protest op de Dam in Amsterdam tegen anti-zwart politiegeweld waar enkele duizenden actievoerders op afkwamen, is te belangrijk om in te grijpen, zei burgemeester Halsema in een interview met lokale nieuwszender AT5. Het was voor demonstranten onmogelijk om zich te houden aan de 1,5 meterregels.
- Black Lives Matter Nederland is van plan om meer demonstraties te houden. Dinsdag 2 juni is een protest aangekondigd in Den Haag, mede georganiseerd door de actiegroep Kick Out Zwarte Piet (KOZP). Dinsdagochtend gaat de gemeente in overleg met de organisatie over de locatie.
- In Den Haag is vanavond opnieuw een demonstratie gepland. Waarnemend burgemeester Remkes overlegt nu over de voorwaarden van dat protest. De organisator van het Black Lives Matter-protest, zit niet aan tafel bij dat overleg, zei Levi Ommen van de beweging op NPO Radio 1. De organisatie heeft ordehandhavers in dienst die erop toezien dat er voldoende afstand wordt gehouden. Ook wordt er overlegd met de politie. De actiegroep roept demonstranten op in Den Haag afstand te houden en met een mondkapje te komen.
- Aan een demonstratie tegen racisme op het Schouwburgplein in Rotterdam kunnen morgen maximaal tachtig mensen meedoen. Anders laat burgemeester Aboutaleb de betoging niet doorgaan.

Exit-strategie

- Het Nederlandse beleid om het coronavirus 'gecontroleerd' in het land rond te laten waren en het niet zoveel mogelijk 'te elimineren', baart experts zorgen en zou 'desastreus' zijn voor de Nederlandse economie, waarschuwt Xander Koolman (VU Amsterdam). De gezondheidseconoom stelt dat meer landen Nederlandse toeristen vanwege ons coronabeleid de komende weken zullen gaan weren.
- In een paar kleinere artikelen is te lezen dat sekswerkers het zwaar hebben en vergeten worden. Sommige bordelen willen snel open, maar denken dat mannen niet willen 'met een scherm ertussen'.

Reizen

- Volgens de ANWB Alarmcentrale is het niet te voorspellen of Nederlanders massaal de grens over gaan of in eigen land vakantie zullen houden. De Alarmcentrale heeft verschillende scenario's voor hulpverlening voorbereid. Directeur Geskes roept reizigers op beter uit te zoeken wat je wel of niet mag in een land.

Betekenisgeving

Reacties op de versoepeling van de maatregelen

- Koninklijke Horeca Nederland ziet in het hele land positieve berichten over de heropening van de horeca, maar waarschuwt voor al te veel optimisme. "De horeca gaat nog gewoon door met verlies te draaien." Directeur Beljaarts, trof nergens tjokvolle terrassen. Hij zegt dat de overheidssteun voor de horeca steviger moet. "Anders krijgt een derde tot de helft van de ondernemers problemen om te overleven. Ik zou zeggen tegen de consument: kom weer, er niets meer om bang voor te zijn."
- Het lijkt drukker in de parkjes dan op de terrassen. "Als dit zo blijft, gaat het niet goed. De mensen is heel veel angst aangepraat", foetert Edwin Vlek van FNV Horeca. Op deze manier komt er zeker een tweede golf, niet van het virus maar van ontslagen in de horeca. "Het kabinet zou Nederland wel een rondje mogen geven."

Demonstratie Amsterdam

- Medici, virologen, ondernemers, politici en prominente twitteraars reageren verbijsterd op de massale schending van de coronamaatregelen maandag tijdens de demonstratie op de Dam in Amsterdam. Zo'n 5000

mensen spraken zich daar uit tegen politiegeweld tegen zwarte mensen in de VS. Volgens minister Grapperhaus (Justitie) ging de demonstratie 'buiten de perken'. "Pijnlijk voor alle mensen die zich de afgelopen weken wel aan de coronamaatregelen hebben gehouden."

- Viroloog Ab Osterhaus: "Duizenden mensen bij elkaar is net een voetbalstadion, en we weten wat de gevolgen dan kunnen zijn." Bestuursvoorzitter Maurice van den Bosch van het OLVG vreest een verspreiding van het coronavirus. "Dag en nacht hebben de zorgmedewerkers zich in het stof gewerkt".
- "...Hier mag ik de komende weken weer harder voor gaan werken als arts.." Dergelijke reacties zorgen voor een nieuwe stroom aan boosheid op social media. Daarbij ook vergelijkingen met andere situaties waarbij wél is ingegrepen, of aanpassingen zijn gedaan.
- Verschillende Kamerleden vallen over de massale samenkomst. PVV-leider Geert Wilders trekt op Twitter de vergelijking met de coronaregels voor de horeca en stelt dat burgemeester Halsema "links boven de wet zet". CDA-collega Julius Terpstra noemt het protest "een klap in het gezicht van ons zorgpersoneel". Volgens VVD-fractievoorzitter Klaas Dijkhoff had de demonstratie gestopt moeten worden. Bij Radio 1-programma Haagse Lobby geeft CDA-lid Van Dam aan mondelinge vragen gesteld te hebben aan minister Ollongren. Hij vraagt zich af hoe de grondrechten zich precies verhouden tegenover de noodverordeningen. Rob Jetten (D66) zegt dat demonstreren een grondrecht is, maar dat de gezondheid en veiligheid van mensen ook belangrijk zijn. Jetten stelt dat de overheid moet ingrijpen als de coronaregels massaal worden genegeerd.
- De kritiek richt zich voornamelijk op burgemeester Halsema die "het recht op demonstreren klaarblijkelijk belangrijker vindt dan de volksgezondheid".
- Ook vanuit de Amsterdamse gemeenteraad klinkt veel kritiek op burgemeester Halsema.
- Halsema vertelt dat het moeilijk was om in te grijpen. "We hadden op een harde manier moeten ingrijpen en dat bij een demonstratie tegen politiegeweld en racisme. Dat wilde ik niet."
- Demonstranten die gisteren op de Dam waren zouden vrijwillig twee weken in quarantaine moeten gaan. Die oproep doet de burgemeester van Haarlemmermeer, Marianne Schuurmans, op Twitter. Ook Dijkhoff (VVD) vraagt mensen die op de Dam waren zich te melden bij de GGD en twee weken in thuisisolatie te gaan. Halsema sluit zich hier niet bij aan: 'Dan geldt dat voor iedereen die in een park te dicht bij anderen is geweest'. Ze vindt dat demonstranten zonder klachten zich niet moeten laten testen; de testcapaciteit staat dat niet toe.
- De Harderwijkse burgemeester Harm-Jan van Schaik laat via Twitter weten dat de horeca in zijn gemeente mensen mogelijk gaat vragen of ze bij het Dam-protest waren.
- Viroloog Mariet Felkamp van het LUMC verwacht niet dat het protest op de Dam tot een nieuwe golf besmettingen zal leiden. Druppels en aerosolen verwaaien snel, omdat het protest buiten in de zon en de wind plaatsvond. Ook droegen de meeste betogers een mondkapje.
- Het RIVM ziet in de nasleep van de demonstratie geen rol voor zichzelf weggelegd. De handhaving van lokale regels is een taak van de Veiligheidsregio. Het testen is aan de GGD'en.

Openbaar vervoer

- Vijftig grote bedrijven verenigd in de Coalitie Anders Reizen beperken de reizen van hun medewerkers. In een paginagrote advertentie in FD en NRC roept de coalitie bedrijven op hun voorbeeld te volgen.
- Henri Janssen van FNV Spoor maakt zich zorgen over de situatie in het openbaar vervoer. "Het ging dit weekend al regelmatig mis met het mooie weer. Dat krijg je met vage richtlijnen. Volgens bondsbestuurder Wim Eilert (VVMC) is er onder het personeel soms wel angst. Voorzitter Rikus Spithorst van belangenclub Voor Beter OV vindt dat het niet zo kan zijn dat conducteurs zich opsluiten in eersteklascoupés. "Daar krijgen wij veel klachten over van reizigers met zo'n vervoersbewijs. Er is weinig vertrouwen dat deze incidenten vanaf 2 juni ineens stoppen, zoals NS belooft. De eerste klasreiziger wordt als oud vuil behandeld."
- Volgens NS is het constant zoeken naar de juiste balans tussen service en veiligheid. Directeur Bos van reizigersvereniging Rover vindt dat overheden, onderwijs en bedrijfsleven concreet verantwoordelijkheid moeten tonen om ov-reizigers beter te spreiden.
- Rover vindt dat overheden, onderwijs en bedrijfsleven concreet verantwoordelijkheid moeten tonen om ov-reizigers beter te spreiden.

Steunmaatregelen

- Het kabinet heeft met daadkracht bedrijven gesteund. Zo zijn banen en inkomens gered, stelt Olof van der Gaag. En nu is het moment om te investeren: 100 miljard in duurzame energie met 50.000 nieuwe banen.
- Het Algemeen Dagblad meldt dat de PvdA, GroenLinks en SP willen dat het kabinet nog eens 700 miljoen euro uittrekt voor kunst en cultuur, waardoor het totale bedrag op 1 miljard komt. PvdA-leider Lodewijk Asscher noemt het eerste noodpakket een veelbelovende start, maar volstrekt onvoldoende.
- Volgens een commentaar in het NRC zijn de bedragen van het tweede steunpakket 'zo groot dat zij elk voorstellingsvermogen te boven gaan'. "Maar toch, en ook daar wees minister Hoekstra op, zal de rekening ooit moeten terugbetaald. Het geld blijven pompen in de economie kan niet oneindig doorgaan." Het is daarom goed dat het kabinet vorige week een voorzichtig begin wilde maken 'met het voorbereiden op nieuwe economische werkelijkheden'.
- Er is onbegrip en frustratie onder zelfstandig ondernemers over de partnertoets bij de tweede ronde steunmaatregelen (NOW 2.0). Belangenorganisatie de Werkvereniging stelt dat de schoen vooral wringt als je de steun voor zzp'ers vergelijkt met de steun voor mensen in loondienst. Op sociale media roeren ongeruste ZZP'ers zich.
- De plannen voor het herstellfonds van de Europese Unie ter waarde van 750 miljard euro bevatten "vreselijk goede" elementen. Dat zegt voorzitter Hans de Boer van VNO-NCW bij WNL op Zondag. De Boer vindt het goed dat Nederland kritisch is maar roept op tot een constructieve discussie met andere lidstaten.

Arbeidsmarkt

- Verdeelde reacties op pleidooi voor vroegpensioen
- Onderbetaling, illegale arbeid en uitbuiting blijken hardnekkige problemen te zijn in de schoonmaaksector.

Defensiepersoneel in de zorg

- De groep militaire artsen en verpleegkundigen die de afgelopen maanden ondersteuning heeft gegeven in ziekenhuis de Gelderse Vallei heeft vrijdag de laatste dag gedraaid. Burgers en militairen waren zeer positief over de samenwerking. In de Volkskrant wordt in een reconstructie over de impact van COVID-19 in een verzorgingshuis de ondersteuning door militairen zeer positief beschreven.

Noodwet telefoondata

- D66 en ChristenUnie zijn kritisch over de noodwet om het RIVM toegang tot gebundelde telefoondata te verlenen. D66-Kamerlid Kees Verhoeven noemt het plan van staatssecretaris Keijzer 'niet overtuigend'. "Op dit moment zie ik niet in op basis waarvan dit nodig is". Verhoeven vindt het heel ingrijpend dat de locatiegegevens van alle telefoons in handen van de overheid komt. CU-Kamerlid Eppo Bruins vindt het termijn dat de wet geldig is (één jaar) te lang en pleit voor een korte periode van drie maanden. VVD en CDA laten staan wel open voor het plan.

Besmetting nertsenfokkerijen

- Op nog drie nertsenhouders zijn nertsen besmet met het coronavirus. De bekendmaking zorgt opnieuw voor verontwaardigde reacties op sociale media. "Sluiten die bedrijven!", is een terugkerende reactie.

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
• Nederlanders in het buitenland die niet naar Nederland kunnen reizen • Bedrijven getroffen door gevolgen van het virus of door maatregelen. • Ex-coronapatiënten die klachten houden	• Nederlanders die zich willen laten testen • OV-reizigers • Demonstranten op de Dam.	• Algemeen publiek • Politici